

CBAC Lefel 3 Tystysgrif mewn

# Iechyd a Gofal Cymdeithasol: Egwyddorion a Chyd-destunau

Cymeradwywyd gan Cymwysterau Cymru

Mae'r cymhwyster hwn yn rhan o'r gyfres newydd o gymwysterau Iechyd a Gofal Cymdeithasol, a Gofal Plant yng Nghymru a ddarperir gan City&Guilds/CBAC.

Nid yw'r cymhwyster hwn a reoleiddir gan Cymwysterau Cymru ar gael i ganolfannau Lloegr.

## Deunyddiau Asesu Enghreifftiol (Mewnol)



# Cynnwys

<b>Tasgau a Chynlluniau Marcio</b>	<b>Tudalen</b>
<b>UNED 1:</b>	
Astudiaethau Achos	4
Tasgau	7
Cynllun marcio	9
Mapio	23
Taflen Farciau'r Ganolfan	24
<b>UNED 3:</b>	
Tasg	27
Cynllun marcio	28
Mapio	37
Taflen Farciau'r Ganolfan	38



**LEFEL 3 TYSTYSGRIF A DIPLOMA MEWN  
IECHYD A GOFAL CYMDEITHASOL:  
EGWYDDORION A CHYD-DESTUNAU**

**UNED 1 ASESIAID DI-ARHOLIAD:**

Egwyddorion gofal ac ymarfer diogel o fewn gofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau

**AMSER: 20 AWR**

**CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR**

**BYDD GENNYCH CHI 20 AWR I GWBLHAU'R ASESIAID HWN.**

Rhaid i chi ddewis un astudiaeth achos (a neu b) i ddarparu eich tystiolaeth ar gyfer Tasg 1 a Thasg 2.

Rhaid defnyddio'r un astudiaeth achos ar gyfer y ddwy dasg.

**Tasg 1: Adroddiad**

Mae gofyn i chi lunio adroddiad yn seiliedig ar astudiaeth achos a neu astudiaeth achos b. Rhaid i'r adroddiad fod yn seiliedig ar egwyddorion gofal ac ymarfer diogel o fewn gofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau.

Dylech chi dreulio tua **14 awr** ar y dasg hon.

Y nifer mwyaf o eiriau ar gyfer y dasg hon yw 3500.

Gallwch chi ddefnyddio'r adnoddau canlynol wrth gwblhau'r dasg hon:

- meddalwedd TGCh
- nodiadau dosbarth
- astudiaethau achos.

**Ni chaniateir i chi ddefnyddio'r rhynggrwyd wrth gwblhau'r dasg hon.**

**Tasg 2: Pecyn Gwybodaeth**

Mae gofyn i chi ddarparu gwybodaeth i staff sy'n newydd i weithio yng Nghymru yn y math o leoliad Iechyd a Gofal Cymdeithasol dan sylw yn yr astudiaeth achos o'ch dewis chi.

Dylech dreulio tua **6 awr** ar y dasg hon.

Y nifer mwyaf o eiriau ar gyfer y dasg hon yw 1500.

Gallwch chi ddefnyddio'r adnoddau canlynol wrth gwblhau'r dasg hon:

- meddalwedd TGCh
- nodiadau dosbarth
- astudiaethau achos.

**Ni chaniateir i chi ddefnyddio'r rhynggrwyd wrth gwblhau'r dasg hon.**

**GWYBODAETH I YMGEISWYR**

Mae'n bwysig eich bod chi'n gweithio'n annibynnol ac yn sicrhau mai eich gwaith chi yn unig, heb gymorth, yw'r gwaith sy'n cael ei gynhyrchu. Bydd angen i chi a'ch athro/athrawes lofnodi datganiad mai eich tystiolaeth chi yn unig yw'r holl dystiolaeth sy'n cael ei chyflwyno.

Cewch eich cynghori i wirio eich gwaith yn ofalus er mwyn sicrhau ei fod yn fanwl ac yn gywir.

## Dewiswch un o'r astudiaethau achos canlynol (a neu b) i seilio eich tystiolaeth arni ar gyfer tasg 1 a thasg 2:

D.S. Rhaid defnyddio'r un astudiaeth achos ar gyfer y **ddwy** dasg.

Naill ai:

### Astudiaeth Achos A

Mae Siân yn 45 oed ac yn gynorthwyydd gofal iechyd profiadol. Mae hi'n gweithio ar ward lawfeddygol i ddynion mewn ysbyty mawr. Mae Siân yn gweithio fel rhan o dîm o gynorthwyydd gofal iechyd, nyrsys cofrestredig a gweithwyr proffesiynol eraill.

Yn ystod un o'i sifftiau mae Siân yn gweithio gyda Dafydd, sy'n 23 oed ac sydd ag anghenion dysgu ychwanegol. Mae'n byw mewn cartref gofal preswyl a chafodd ei dderbyn i'r ysbyty i gael llawdriniaeth ar ei goes ar ôl iddo gwmpo. Mae Siân yn cyflwyno ei hun i Dafydd ac yn esbonio y bydd hi'n gofalu amdano.

Mae Dafydd yn cael ei hebrwng i'r ysbyty gan weithiwr cefnogi o'r cartref gofal a'i fam. Mae'r gweithiwr cefnogi yn esbonio'r dull person-ganolog mae'r cartref gofal preswyl yn ei ddefnyddio i gefnogi Dafydd. Mae hi'n gofyn i Dafydd a yw hi'n gallu rhannu ei gynllun gofal a chymorth gyda Siân ac mae ef yn cytuno. Mae gweithiwr cefnogi Dafydd yn dweud ei bod yn bwysig i Dafydd ei fod yn gwneud ei ddewisiadau a'i benderfyniadau ei hun am ei fywyd bob dydd. Fodd bynnag, mae angen mwy o amser a chefnogaeth arno wrth wneud penderfyniadau ynghylch cyllidebu, siopa a bod mewn sefyllfaoedd anghyfarwydd. Mae'n bwysig iddo ei fod yn gallu gofalu am ei ofal personol a'i hylendid ei hun. Mae Dafydd yn hoffi gwyllo'r teledu, gwrandao ar gerddoriaeth a sgwrsio. Mae'r wybodaeth mae Dafydd, ei weithiwr cefnogi a'i fam wedi'i rhannu yn cael ei chofnodi ar gofnod ysbyty Dafydd.

Yn ystod ei arhosiad yn yr ysbyty, mae pawb yn awyddus i gefnogi Dafydd i gyflawni'r canlyniadau personol mae e'n eu dymuno sy'n cynnwys: dysgu byw ar ei ben ei hun, gallu edrych ar ei ôl ei hun a gallu mynd allan i wneud ffrindiau.

Wrth siarad â Dafydd am ei lawdriniaeth a'r gofal a chymorth yn yr ysbyty, mae Siân yn sylwi ei fod weithiau'n cael trafferth deall beth mae hi'n ei ddweud wrtho. Mae hi'n awgrymu gweithio gyda'r gweithiwr cefnogi a'r nyrs cyswllt anghenion dysgu ychwanegol yn ystod ei arhosiad yn yr ysbyty. Ar ôl siarad gyda'r gweithiwr cefnogi a Dafydd, mae'r nyrs cyswllt anghenion dysgu ychwanegol yn sicrhau bod Dafydd yn deall ei anghenion a'i driniaeth iechyd a bod staff yn yr ysbyty yn deall sut i'w helpu i gyfleu ei anghenion a'i ddewisiadau. Yna mae Siân yn awgrymu y dylai Dafydd newid i'w wân ysbyty yn barod ar gyfer ei lawdriniaeth ac mae hi'n dechrau cau'r llenni. Mae Dafydd yn dechrau cynhyrfu oherwydd hyn. Mae Siân yn gofyn iddo a hoffai gael gweithiwr sy'n ddyn i'w gynorthwyo. Mae'n dweud ei fod yn gallu ei wneud ar ei ben ei hun. Mae gweithiwr sy'n ddyn yn siarad â Dafydd ond mae'n sefyll tu allan i'r llenni a phan fydd Dafydd yn barod, mae'n sicrhau bod y gŵn yn gyfforddus ac wedi'i gau yn gywir.

Mae'r nyrs cyswllt anghenion dysgu ychwanegol yn mynd gyda Dafydd i'r theatr ar gyfer ei lawdriniaeth. Yn ddiweddarach y diwrnod hwnnw, mae Siân yn derbyn galwad gan rywun yn holi am Dafydd. Mae Siân yn esbonio nad yw hi'n gallu rhyddhau gwybodaeth heb ganiatâd yr unigolyn. Mae'n cymryd neges i'w throsglwyddo i Dafydd.

Ar ôl ychydig ddiwrnodau ac yn dilyn asesiad rhyddhau, mae Dafydd yn cael dychwelyd i'w gartref gofal preswyl. Mae'r wybodaeth yn ymwneud â'r gofal a'r cymorth y bydd eu hangen arno ar ôl ei lawdriniaeth yn cael ei chofnodi yn ei gynllun gofal a chymorth, ynghyd â manylion pellach ynghylch sut bydd y cymorth hwn yn cael ei roi.

Neu:

## Astudiaeth Achos B

Mae Gwen yn 80 oed ac yn siarad Cymraeg. Mae hi'n byw ar ei phen ei hun yn ei chartref ei hun ac mae hi'n byw gyda dementia. Bu farw gŵr Gwen yn ddiweddar ac ers hynny, mae hi wedi ei chael hi'n anodd ymdopi â rhai gweithgareddau bywyd bob dydd. Mae ei merch, Lowri, wedi awgrymu y dylai ei mam gael help gartref gan ei bod yn cael trafferth gyda'i hylendid personol ac wrth gymryd meddyginiaeth a choginio.

Mae Gwen yn mwynhau ei gardd a bod yn yr awyr agored ond mae'n ei chael braidd yn anodd ymdopi heb gefnogaeth. Mae hi wrth ei bodd yn coginio a phobi ac mae wedi ennill llawer o wobrau am ei theisennau ond nid yw'n gallu pobi nawr heb gymorth. Mae hi wir yn mwynhau cymdeithasu, cerddoriaeth a gwyllo ffilmiau.

Mae Lowri yn cysylltu â'r gwasanaethau cymdeithasol i ofyn am asesiad ar gyfer ei mam. Cafodd Jan ei phennu yn weithiwr cymdeithasol i Gwen, gan ei bod hi hefyd yn siarad Cymraeg. Pan mae Jan yn dod i ymweld, mae hi'n cyflwyno ei hun i Gwen yn Gymraeg ac yn esbonio ei bod hi yno i'w chefnogi gyda phenderfyniadau am y pethau sy'n bwysig iddi. Mae Jan yn gofyn iddi beth sy'n bwysig iddi. Mae Gwen yn dweud ei bod hi am aros yn ei chartref ei hun, parhau i gymryd rhan yn y gymuned a gallu cyfarfod â ffrindiau sy'n siarad Cymraeg. Mae Gwen yn sylweddoli ei bod hi'n cael rhywfaint o drafferth ymolchi, gwisgo a choginio ac nid yw bob amser yn cofio cymryd ei meddyginiaeth. Mae Jan yn gwrando'n astud ar Gwen ac yn gofyn iddi a fyddai cael cynorthwydd gofal yn ymweld â hi bob bore i'w helpu i ymolchi a gwisgo a gwneud ei brecwast iddi o gymorth. Mae hi hefyd yn gofyn a fyddai Gwen yn hoffi ymweld â'r Gwasanaeth Dydd Dementia lle mae yna siaradwyr Cymraeg eraill y byddai hi o bosibl yn eu hadnabod ac efallai y byddai'n hoffi sgwrsio â nhw. Mae gardd, cerddoriaeth a ffilmiau yn y Gwasanaeth Dydd Dementia a gallai hefyd gael pryd o fwyd amser cinio. Nid yw Gwen yn siŵr ond mae hi'n dweud y bydd hi'n mynd er mwyn gweld sut beth yw'r lle.

Pan mae Gwen a Lowri yn cyrraedd y Gwasanaeth Dydd Dementia, mae cynorthwydd gofal yn dod i'w cyfarch, gan gyflwyno ei hun yn Gymraeg a'u tywys o amgylch. Mae'r cynorthwydd gofal yn esbonio'r dull gofal person-ganolog a'r amrywiaeth o weithgareddau therapiwtig, diddordebau a gweithgareddau sy'n cael eu cynnig yn y ganolfan. Mae'r cynorthwydd gofal yn gofyn i Gwen beth yr hoffai ei wneud. Mae Gwen yn dweud y byddai'n hoffi gwrando ar gerddoriaeth, gwyllo ffilmiau a gweithio yn yr ardd. Mae hi hefyd am rannu ei gwybodaeth a'i sgiliau pobi ag eraill, mewn amgylchedd cefnogol. Mae Gwen yn gallu gweld y gallai'r Gwasanaeth Dydd Dementia ei helpu i wneud y pethau hyn ac y gallai hi hefyd sgwrsio â siaradwyr Cymraeg eraill. Mae'r Gwasanaeth Dydd Dementia yn cael ei redeg ar y cyd gan therapyddion iechyd a gofal cymdeithasol a nyrsys arbenigol sy'n gweithio gyda'r staff i helpu i fonitro a chefnogi pobl sy'n byw gyda dementia. Maen nhw'n cael eu cludo i'r ganolfan ac oddi yno, felly mae Gwen yn gallu mynychu ddwywaith yr wythnos. Mae Gwen yn teimlo ei bod hi am wneud hyn.

Yn dilyn yr asesiad o anghenion gofal, mae cynllun gofal a chymorth yn cael ei roi ar waith sy'n cynnwys cryfderau Gwen a'r canlyniadau mae hi'n eu dymuno. Mae gofal cartref yn cael ei drefnu, ac mae cynorthwydd gofal yn dechrau ymweld â Gwen deirgwaith y dydd, ond dim ond dwywaith ar y diwrnodau mae hi'n mynychu'r Gwasanaeth Dydd Dementia. Yn ystod ymweliad y bore, mae'r cynorthwydd gofal yn defnyddio'r allwedd sy'n cael ei chadw yn y blwch allwedd i tu allan ac yn cnocio'r drws cyn gadael ei hun i mewn i'r tŷ. Bydd hi'n gofyn i Gwen a yw hi'n barod i gael ei chawod. Bydd y cynorthwydd gofal yn siarad yn glir wrth ofyn i Gwen beth yr hoffai ei wisgo, yn ei helpu i gael y dillad o'r wardrob ac yn annog Gwen i sicrhau bod ei dillad wedi'u cau yn iawn. Wedyn, bydd y cynorthwydd gofal yn gofyn i Gwen beth yr hoffai ei gael i frechwast. Bydd hi yn ei baratoi i Gwen, yn atgoffa Gwen i gymryd ei thabledi o'r

pecyn swigod, yn sicrhau ei bod yn eu llyncu nhw ac yna'n sgwrsio â Gwen wrth iddi fwyta. Bydd yn dychwelyd amser cinio i sicrhau bod Gwen yn cael cinio ar y diwrnodau pan nad yw'n mynd i'r Gwasanaeth Dydd Dementia.

Yn ystod yr ymweliad gyda'r nos, bydd y cynorthwyydd gofal yn cynnig dewis o fyrbrydau ysgafn i Gwen ac yn ei hatgoffa hi i gymryd ei meddyginiaeth. Bydd yn ei holi am ei diwrnod. Cyn iddi adael, bydd yn sicrhau bod Gwen yn barod i fynd i'r gwely. Ar ddiwedd pob ymweliad, bydd y cynorthwyydd gofal yn sicrhau ei bod yn gwneud cofnodion cywir yn llyfr nodiadau Gwen. Bydd hi hefyd yn sicrhau bod y gwres ymlaen, os bydd angen, ac yn cloi'r drws wrth adael, gan roi'r allwedd yn y blwch allweddi.

Mae Gwen yn gwneud yn dda, yn mwynhau'r ardd a'r Gwasanaeth Dydd Dementia. Mae Lowri yn hapus ac yn fodlon y bydd ei mam yn ddiogel ac yn cael gofal da gartref ac yn ystod ei hymweliadau â'r ganolfan.

### Uned 1 Tasg 1

Mae gofyn i chi lunio adroddiad yn seiliedig ar **astudiaeth achos a neu astudiaeth achos b**. Rhaid i'r adroddiad fod yn seiliedig ar egwyddorion gofal ac ymarfer diogel o fewn gofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau ac mae'n rhaid:

- (a) Rhoi **tair** enghraifft o sut mae'r egwyddorion gofal yn cael eu dangos yn yr astudiaeth achos o'ch dewis chi ac amlinellu sut mae pob un o'r rhain yn sail i ofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau.  
[12 marc] [AA1, 1.1]
- (b) Esbonio sut mae disgwyl i weithwyr gofal a chymorth, yn yr astudiaeth achos o'ch dewis chi, ddangos a hybu gofal sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau fel rhan o'u gwaith a sut mae hyn o fudd i'r unigolyn maent yn gweithio gydag ef.  
[18 marc] [AA2, 1.5]
- (c) Nodi **dwyt** her y byddai'r unigolyn yn yr astudiaeth achos yn eu hwynebu wrth hybu gofal o ansawdd sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau; disgrifio sut y gellid mynd i'r afael â'r heriau hyn.  
[16 marc] [AA1, 1.5]
- (ch) Dadansoddi'r dulliau a'r egwyddorion moesegol o barchu cydraddoldeb, amrywiaeth a dewis wrth ddarparu gofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau yn yr astudiaeth achos o'ch dewis chi.  
[12 marc] [AA3, 1.3]
- (d) Myfyrio ar sut mae'r dulliau a'r sgiliau sy'n cael eu defnyddio gan y gweithwyr gofal a chymorth yn yr astudiaeth achos o'ch dewis chi yn:
- datblygu perthnasoedd cadarnhaol ac ymddiriedaeth
  - dangos cyfathrebu effeithiol
- gydag unigolion sy'n derbyn gofal a chymorth.  
[12 marc] [AA3, 1.4]

**Cyfanswm y Marciau: [70 marc]**



## Uned 1 Tasg 2

Mae gofyn i chi ddarparu gwybodaeth i staff sy'n newydd i weithio yng Nghymru yn y math o leoliad Iechyd a Gofal Cymdeithasol dan sylw yn yr astudiaeth achos o'ch dewis chi.

Dewiswch **un** ffordd o gyflwyno'r wybodaeth o'r rhestr o fformatau isod:

- llyfryn gwybodaeth
- blog
- cyflwyniad.

Rhaid i'r wybodaeth:

- (a) Esbonio sut mae deddfwriaeth a pholisiau cenedlaethol cyfredol yng Nghymru yn llywio gofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau yn y lleoliad dan sylw yn yr astudiaeth achos o'ch dewis chi.  
[18 marc] [AA2,1.2]
- (b) Crynhoi sut mae'r codau ymarfer/yymddygiad proffesiynol yn arwain y gweithwyr gofal wrth weithio yn y lleoliad dan sylw yn yr astudiaeth achos o'ch dewis chi.  
[12 marc] [AA1, 1.2]

**Cyfanswm y Marciau: [30 marc]**

**Cyfanswm y Marciau (Tasg 1 a Thasg 2): [100 marc]**



## Cynllun Marcio Uned 1 ar gyfer yr Asesiad Di-arholiad

### Cynlluniau marcio seiliedig ar fandiau

Mae cynlluniau marcio sy'n seiliedig ar fandiau wedi'u rhannu fel bod gan bob band mewn adran ddisgrifydd perthnasol. Mae disgrifydd y band yn disgrifio lefel y perfformiad ar gyfer y band hwnnw. Mae pob band yn cynnwys marciau.

Cyn marcio, dylai aseswyr yn gyntaf ddarllen ac anodi gwaith ymgeisydd er mwyn nodi'r dystiolaeth sy'n cael ei hasesu. Ar ôl cwblhau'r anodiad, gallwch gymhwyso'r cynllun marcio. Mae dau gam i'r broses hon.

### Cam 1 – Penderfynu ar y band

Gan ddechrau gyda'r band isaf, dylai aseswyr edrych ar yr adran briodol o waith yr ymgeisydd a gweld a yw'n cyd-fynd â disgrifydd y band marcio ar gyfer yr adran honno. Os bodlonir disgrifydd y band isaf, dylai aseswyr symud i fyny i'r band nesaf ac ailadrodd y broses hon ar gyfer pob band nes bydd y disgrifydd yn cyfateb i'r gwaith.

Os yw gwaith ymgeisydd yn trafod agweddau gwahanol ar fandiau gwahanol yn y cynllun marcio, dylid defnyddio dull 'ffit orau' er mwyn penderfynu ar y band ac yna dylid defnyddio gwaith yr ymgeisydd i benderfynu ar y marc o fewn y band. Er enghraifft os yw gwaith ym mand 2 yn bennaf ond bod rhywfaint o'r cynnwys yn waith band 3, byddai'r gwaith yn cael ei roi ym mand 2, ond byddai'r marc a ddyfernir yn agos at frig band 2 oherwydd y cynnwys band 3.

Ni ddylai aseswyr dynnu marciau oddi ar ymgeiswyr am adael mân bethau allan mewn rhannau dibwys o'u gwaith.

### Cam 2 – Penderfynu ar y marc

Ar ôl penderfynu ar y band, gall aseswyr fynd ati i bennu marc. Bydd CBAC yn darparu deunydd enghreifftiol y rhoddwyd marc iddo yn barod, a dylid defnyddio hwn fel deunydd cyfeirio wrth asesu'r gwaith.

Wrth farcio, gall aseswyr ddefnyddio'r enghreifftiau hyn i benderfynu a yw gwaith ymgeisydd yn well, yn waeth neu o safon gymharol i'r enghraifft. Caiff aseswyr eu hatgoffa bod angen iddynt gyfeirio'n ôl at y gwaith wrth iddynt gymhwyso'r cynllun marcio er mwyn cadarnhau bod y band a'r marc a ddyrenir yn briodol i'r gwaith a gyflwynwyd.

Os nad yw'r gwaith yn haeddu marc, hynny yw, nid yw'n cynnwys unrhyw beth o arwyddocâd i'r project, neu os na ddarparwyd ateb o gwbl, ni ddylid dyfarnu unrhyw farciau.

### Safoni mewnol

Os oes mwy nag un athro/athrawes mewn canolfan, mae'n hanfodol bod gwaith o bob grŵp addysgu'n cael ei safoni'n fewnol. Bwriad hyn yw sicrhau bod yr asesiad terfynol yn adlewyrchu un safon y cytunwyd arni ar gyfer pob grŵp addysgu. Bydd pob canolfan yn derbyn adborth manwl ynglŷn â'r broses gymedroli drwy'r wefan ddiogel ar ddiwrnod y canlyniadau.

**Uned 1: Egwyddorion gofal ac ymarfer diogel o fewn gofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau**

**Tasg 1**

(a) Rhoi tair enghraifft o sut mae'r egwyddorion gofal yn cael eu dangos yn yr astudiaeth achos o'ch dewis chi ac amlinellu sut mae pob un o'r rhain yn sail i ofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau. [12 marc]	
Band	AA1: Dangos gwybodaeth a dealltwriaeth o amrywiaeth o gysyniadau, gwerthoedd a materion allweddol sy'n berthnasol i iechyd a gofal cymdeithasol.
4	<p style="text-align: center;"><b>10-12 marc</b></p> <p>Ymateb gwych sy'n darparu:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>tair enghraifft briodol a manwl o'r astudiaeth achos a ddewiswyd</li> <li>amlinelliad sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth drylwyr o sut mae'r egwyddorion gofal yn sail i ofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau.</li> </ul>
3	<p style="text-align: center;"><b>7-9 marc</b></p> <p>Ymateb da sy'n darparu:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>o leiaf dwy enghraifft glir a phriodol o'r astudiaeth achos a ddewiswyd</li> <li>amlinelliad sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth gadarn ar y cyfan o sut mae'r egwyddorion yn sail i ofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau.</li> </ul>
2	<p style="text-align: center;"><b>4-6 marc</b></p> <p>Ymateb sylfaenol sy'n darparu:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>o leiaf un enghraifft briodol o'r astudiaeth achos a ddewiswyd</li> <li>amlinelliad sy'n dangos peth gwybodaeth a dealltwriaeth o sut mae'r egwyddorion gofal yn sail i ofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau.</li> </ul>
1	<p style="text-align: center;"><b>1-3 marc</b></p> <p>Ymateb cyfyngedig:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>nad yw'n darparu enghreifftiau o'r astudiaeth achos a ddewiswyd</li> <li>sy'n darparu amlinelliad nad yw'n dangos fawr o wybodaeth a dealltwriaeth o sut mae'r egwyddorion gofal yn sail i ofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau.</li> </ul>
	<p><b>0 marc</b></p> <p>Ddim yn haeddu marc neu heb geisio rhoi ateb.</p>
<p>Dylai atebion nodi unrhyw un o'r enghreifftiau canlynol a darparu amlinelliad o'r ffordd y mae pob un o'r rhain yn sail i ofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau:</p> <p><b>Astudiaeth achos A</b></p> <p>Dewis a rheolaeth:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>mae Dafydd yn cael ei annog i wneud ei ddewisiadau ei hun o ran ei fywyd o ddydd i ddydd</li> <li>mae Siân yn rhoi'r dewis i Dafydd gael nyrs sy'n ddyn i'w gynorthwyo i baratoi ar gyfer llawdriniaeth.</li> </ul> <p>Cyfrinachedd:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>mae Siân yn cymryd galwad ffôn gan rywun sy'n holi am Dafydd ond yn esbonio nad yw hi'n gallu rhoi gwybodaeth heb ganiatâd Dafydd.</li> </ul>	

Urddas:

- mae Siân yn cau'r llenni tra bod Dafydd yn paratoi ar gyfer llawdriniaeth
- mae'r gweithiwr sy'n ddyn yn siarad â Dafydd ond mae'n sefyll tu allan i'r llenni a phan fydd Dafydd yn barod, mae'n sicrhau bod y gŵn yn gyfforddus ac wedi'i gau yn gywir.

Cydgynhyrchu:

er mwyn sicrhau bod gofal a chymorth Dafydd y gorau y gallan nhw fod tra ei fod yn yr ysbyty, mae Siân yn siarad â Dafydd a'i fam am ei ofal a'i gymorth.

Cyfathrebu effeithiol:

- mae Siân yn sylwi bod Dafydd weithiau'n cael trafferth i ddeall beth mae hi'n ei ddweud wrtho. Mae hi'n awgrymu gweithio gyda'r gweithiwr cefnogi a'r nyrs cyswllt anghenion dysgu ychwanegol yn ystod ei arhosiad yn yr ysbyty.

Gofal person-ganolog:

- mae'r gofal a'r cymorth mae Dafydd yn eu cael tra yn yr ysbyty yn seiliedig ar ei ddymuniadau, ei anghenion a'i gryfderau personol. Mae'n cael ei annog i wneud ei ddewisiadau ei hun.

### Astudiaeth achos B

Dewis a rheolaeth:

- gwrandawodd Jan, y gweithiwr cymdeithasol, yn astud ar yr hyn sy'n bwysig i Gwen yn ystod ei hymweliad
- mae'r cynorthwydd gofal yn ymweld deirgwaith y dydd a dwywaith ar y diwrnodau mae Gwen yn mynychu'r Gwasanaeth Dydd Dementia. Mae hi'n cynnig dewis i Gwen ynghylch a yw hi yn barod i gael cawod, beth yr hoffai ei wisgo, beth yr hoffai ei fwyta i frecwast ac ar gyfer ei byrbryd gyda'r nos
- yn y Gwasanaeth Dydd Dementia, mae'r cynorthwydd gofal yn esbonio'r gweithgareddau therapiwtig, yr hobiau a'r diddordebau amrywiol sy'n cael eu cynnig ac mae hi'n gofyn i Gwen pa weithgareddau yr hoffai gymryd rhan ynddynt.

Urddas:

- wrth helpu Gwen i wisgo, mae'r cynorthwydd gofal yn gwneud yn siŵr bod unrhyw fotymau ac ati wedi'u cau'n gywir.

Cydgynhyrchu:

- er mwyn sicrhau bod gofal a chymorth Gwen y gorau y gallan nhw fod tra ei bod hi gartref, mae Jan yn siarad â Lowri a Gwen am y gofal a'r cymorth mae Gwen am eu cael gartref.

Parchu hawliau'r unigolyn/cyfathrebu effeithiol:

- mae Gwen yn siarad Cymraeg felly cafodd Jan ei phenodi yn weithiwr cymdeithasol iddi gan ei bod hi hefyd yn siarad Cymraeg
- bydd Gwen yn cael cyfle i gymdeithasu gyda siaradwyr Cymraeg eraill yn y Gwasanaeth Dydd Dementia.

Gofal person-ganolog:

- mae'r gofal a'r cymorth mae Gwen yn eu derbyn yn ei chartref ac yn ystod ei hymweliadau â'r Gwasanaeth Dydd Dementia yn seiliedig ar ei dymuniadau, ei hanghenion a'i chryfderau personol. Mae'n cael ei hannog i wneud ei dewisiadau **ei hun**.

Dyletswydd gofal

Mae cynorthwydd gofal Gwen yn sicrhau ei bod hi'n cloi'r tŷ ac yn rhoi'r allwedd yn y blwch allwedd i cyn gadael er mwyn sicrhau ei bod hi'n ddiogel.

(b) Esbonio sut mae disgwyl i weithwyr gofal a chymorth, yn yr astudiaeth achos o'ch dewis chi, ddangos a hybu gofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau yn ystod eu gwaith a sut mae hyn o fudd i'r unigolyn maent yn gweithio gydag ef. [18 marc]

Band	AA2: Cymhwyso gwybodaeth a dealltwriaeth o egwyddorion a chyd-destunau iechyd a gofal cymdeithasol.
5	<b>16-18 marc</b> Esboniad gwych sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth fanwl a thrylwyr o sut mae disgwyl i weithwyr gofal a chymorth yn yr astudiaeth achos a ddewiswyd ddangos a hybu gofal sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau yn ystod eu gwaith. Esboniad manwl sy'n dangos sut mae hyn o fudd i'r unigolyn.
4	<b>12-15 marc</b> Esboniad da iawn sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth drylwyr o sut mae disgwyl i weithwyr gofal a chymorth yn yr astudiaeth achos a ddewiswyd ddangos a hybu gofal sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau yn ystod eu gwaith. Esboniad clir sy'n dangos sut mae hyn o fudd i'r unigolyn.
3	<b>8-11 marc</b> Esboniad da sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth o sut mae disgwyl i weithwyr gofal a chymorth yn yr astudiaeth achos a ddewiswyd ddangos a hybu gofal sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau. Esboniad cyffredinol sy'n dangos sut mae hyn o fudd i'r unigolyn.
2	<b>4-7 marc</b> Esboniad sylfaenol sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth glir ar y cyfan o sut mae disgwyl i weithwyr gofal a chymorth yn yr astudiaeth achos a ddewiswyd ddangos a hybu gofal sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau. Esboniad sylfaenol sy'n dangos sut mae hyn o fudd i'r unigolyn.
1	<b>1-3 marc</b> Esboniad cyfyngedig nad yw'n dangos llawer o wybodaeth na dealltwriaeth o sut mae disgwyl i weithwyr gofal a chymorth yn yr astudiaeth achos a ddewiswyd ddangos a hybu gofal sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau. Ychydig iawn o gyfeiriad, os o gwbl, at y ffordd mae hyn o fudd i'r unigolyn.
	<b>0 marc</b> Ddim yn haeddu marc neu heb geisio rhoi ateb.

Dylai'r atebion nodi sut mae disgwyl i weithwyr gofal ddangos a hybu gofal sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau yn ystod eu gwaith:

**Astudiaeth Achos A:**

Byddai disgwyl i Siân a'r nyrs sy'n ddyn sy'n gweithio gyda Dafydd ddangos a hybu gofal sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau yn ystod eu gwaith drwy:

- hybu cryfderau Dafydd yn seiliedig ar ddarpariaeth sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau
- gweithio mewn ffordd gynhwysol er mwyn sicrhau bod Dafydd yn cael y cyfle i gymryd rhan pan fo am wneud hynny
- sicrhau bod llais Dafydd yn cael ei glywed, y gwrandewir arno ac y gweithredir arno
- grymuso Dafydd drwy gynnwys gwasanaethau eirioli wrth wneud penderfyniadau am ei ofal a'i gymorth
- cynnig gwasanaethau di-dor i Dafydd, a'u darparu mor agos at y cartref â phosibl
- sicrhau bod Dafydd yn cael ei amddiffyn rhag camdriniaeth neu niwed.

Gall y buddion i Dafydd gynnwys:

- bodloni ei anghenion
- rhoi ei lesiant wrth wraidd ei ofal
- ei alluogi i wneud penderfyniadau am ei ofal ar sail gwybodaeth
- gall gynyddu ei hyder
- gwneud iddo deimlo'n ddiogel wrth dderbyn gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol.

#### **Astudiaeth Achos B:**

Sut mae disgwyl i weithwyr gofal a chymorth ddangos a hybu gofal sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau yn ystod eu gwaith:

- hybu cryfderau Gwen, yn seiliedig ar ddarpariaeth sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau
- gweithio mewn ffordd gynhwysol er mwyn sicrhau bod Gwen yn cael y cyfle i gymryd rhan pan mae hi'n dymuno gneud hynny
- sicrhau bod llais Gwen yn cael ei glywed, y gwrandewir arno ac y gweithredir arno
- grymuso Gwen drwy gynnwys gwasanaethau eirioli wrth wneud penderfyniadau am ei gofal a'i chymorth
- cynnig gwasanaethau di-dor i Gwen, a'u darparu mor agos at y cartref â phosibl
- sicrhau bod Gwen yn cael ei hamddiffyn rhag cam-drin neu niwed.

Gall y buddion i Gwen gynnwys:

- bodloni ei hanghenion
- rhoi ei llesiant wrth wraidd ei gofal
- ei galluogi i wneud penderfyniadau am ei gofal ar sail gwybodaeth
- gall gynyddu ei hyder
- gwneud iddi deimlo'n ddiogel wrth dderbyn gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol.

(c) Nodi dwy her y byddai'r unigolyn yn yr astudiaeth achos yn eu hwynebu wrth hybu gofal o ansawdd sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau; disgrifio sut y gellid mynd i'r afael â'r heriau hyn. [ 2 x 8] [16 marc]		
Band	AA1: Dangos gwybodaeth a dealltwriaeth o amrywiaeth o gysyniadau, gwerthoedd a materion allweddol sy'n berthnasol i iechyd a gofal cymdeithasol.	
	Her 1	Her 2
4	7-8 marc Ymateb gwych sy'n nodi a disgrifio sut y gellir mynd i'r afael â'r her o hybu gofal o ansawdd sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau.	7-8 marc Ymateb gwych sy'n nodi a disgrifio sut y gellir mynd i'r afael â'r her o hybu gofal o ansawdd sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau.
3	5-6 marc Ymateb da sy'n nodi a disgrifio sut y gellir mynd i'r afael â'r her o hybu gofal o ansawdd sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau.	5-6 marc Ymateb da sy'n nodi a disgrifio sut y gellir mynd i'r afael â'r her o hybu gofal o ansawdd sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau.
2	3-4 marc Ymateb sylfaenol sy'n nodi a disgrifio sut y gellir mynd i'r afael â'r her o hybu gofal o ansawdd sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau.	3-4 marc Ymateb sylfaenol sy'n nodi a disgrifio sut y gellir mynd i'r afael â'r her o hybu gofal o ansawdd sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau.
1	1-2 marc Ymateb cyfyngedig sy'n nodi a disgrifio sut y gellir mynd i'r afael â'r her o hybu gofal o ansawdd sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau.	1-2 marc Ymateb cyfyngedig sy'n nodi a disgrifio sut y gellir mynd i'r afael â'r her o hybu gofal o ansawdd sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau.
	0 marc Ddim yn haeddu marc neu heb geisio rhoi ateb.	0 marc Ddim yn haeddu marc neu heb geisio rhoi ateb.
<p>Gall atebion nodi heriau mewn perthynas â'r canlynol:</p> <p><b>Astudiaeth achos A:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• annog Dafydd i wella ei iechyd a'i lesiant ei hun gan efallai nad yw ef am newid ei ymddygiad presennol</li> <li>• newidiadau gan y llywodraeth a fyddai'n gallu arwain at newid mewn mentrau a blaenoriaethau sy'n effeithio ar ofal a chymorth Dafydd</li> <li>• economeg iechyd a gofal cymdeithasol: gall materion cyllido a staffio effeithio ar y gofal a'r cymorth mae Dafydd yn eu cael gan na fydd rhai gwasanaethau ar gael o bosibl</li> <li>• technolegau a dulliau digidol newydd a allai ddod ar gael i gefnogi iechyd a llesiant Dafydd gan ei bod yn bosibl na fydd y rhain yn hawdd iddo eu defnyddio neu gael mynediad atynt</li> <li>• economi gofal gymysg: gallai cost ac argaeledd rhai gwasanaethau i gefnogi iechyd a llesiant Dafydd arwain at rai gwasanaethau yn peidio â bod ar gael mwyach</li> <li>• gallai blaenoriaethau tymhorol arwain at gynnydd yn y galw am, a'r pwysau ar, wasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol a allai effeithio ar fynediad Dafydd at wasanaethau.</li> </ul> <p>Dylai atebion gyfeirio at yr heriau a nodwyd a sut y gellir mynd i'r afael â nhw drwy:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• ddefnyddio strategaethau ymgysylltu i annog cyfranogiad gweithredol Dafydd a'i gynnwys yn weithredol wrth ofalu amdano'i hun</li> <li>• annog Dafydd i ddefnyddio'r adnoddau o'i amgylch fel adnoddau teuluol a chymunedol</li> <li>• cefnogi Dafydd drwy waith atal ac ymyrryd yn gynnar</li> </ul>		

- integreiddio gwasanaethau i leddfu pwysau staffio a chyllid ar y gwasanaethau y gall Dafydd gael mynediad atynt
- darparu gwell dewis a hyblygrwydd i Dafydd drwy economi gofal gymysg.

#### **Astudiaeth Achos B:**

- gallai annog Gwen i wella ei hiechyd a'i llesiant ei hun fod yn her gan efallai nad yw hi am newid ei ymddygiad presennol
- newidiadau gan y llywodraeth a all arwain at newid mewn mentrau a blaenoriaethau a all effeithio ar ofal a chymorth Gwen
- economeg iechyd a gofal cymdeithasol: gall materion staffio a chyllido effeithio ar y gofal a'r cymorth mae Gwen yn eu cael gan na fydd rhai gwasanaethau ar gael o bosibl
- technolegau a dulliau digidol newydd a allai ddod ar gael i gefnogi iechyd a llesiant Gwen gan ei bod yn bosibl na fydd y rhain yn hawdd iddi eu defnyddio neu gael mynediad atynt
- economi gofal gymysg: gallai cost ac argaeledd rhai gwasanaethau i gefnogi iechyd a llesiant Gwen arwain at rai gwasanaethau yn peidio â bod ar gael mwyach
- gallai blaenoriaethau tymhorol arwain at gynnydd yn y galw am, a'r pwysau ar, wasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol a allai effeithio ar fynediad Gwen at wasanaethau.

Dylai atebion gyfeirio at yr heriau a nodwyd a sut y gellir mynd i'r afael â nhw drwy:

- ddefnyddio strategaethau ymgysylltu i annog cyfranogiad gweithredol Gwen a'i chynnwys yn weithredol wrth ofalu amdani'i hun
- annog Gwen i ddefnyddio'r adnoddau o'i hamgylch fel adnoddau teuluol a chymunedol
- cefnogi Gwen drwy waith atal ac ymyrryd yn gynnar
- integreiddio gwasanaethau i leddfu pwysau staffio a chyllid ar y gwasanaethau y gall Gwen gael mynediad atynt
- darparu gwell dewis a hyblygrwydd i Gwen drwy economi gofal gymysg.



(ch) Dadansoddi'r dulliau a'r egwyddorion moesegol o barchu cydraddoldeb, amrywiaeth a dewis wrth ddarparu gofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau yn yr astudiaeth achos o'ch dewis chi. [12 marc]	
<b>Band</b>	<b>AA3:</b> <i>Dadansoddi a gwerthuso damcaniaethau ac ymarfer iechyd a gofal cymdeithasol er mwyn dangos dealltwriaeth, myfyrio ar y ffordd y gallant ddylanwadu ar ymarfer, ffurfio barn resymegol a dod i gasgliadau.</i>
<b>4</b>	<b>10-12 marc</b> Dadansoddiad gwyb sy'n dangos: <ul style="list-style-type: none"> <li>• gwybodaeth a dealltwriaeth gadarn o ddulliau ac egwyddorion moesegol wrth ddarparu gofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau</li> <li>• trafodaeth graff a gwybodus am ddulliau ac egwyddorion moesegol parchu cydraddoldeb, amrywiaeth a dewis wrth ddarparu gofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau</li> <li>• barn resymegol a manwl mewn perthynas â'u defnyddio yn yr astudiaeth achos a ddewiswyd.</li> </ul>
<b>3</b>	<b>7-9 marc</b> Dadansoddiad da sy'n dangos: <ul style="list-style-type: none"> <li>• gwybodaeth a dealltwriaeth gadarn ar y cyfan o ddulliau ac egwyddorion moesegol wrth ddarparu gofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau</li> <li>• trafodaeth ddilys ar y cyfan am ddulliau ac egwyddorion moesegol parchu cydraddoldeb, amrywiaeth a dewis wrth ddarparu gofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau</li> <li>• barn resymegol mewn perthynas â'u defnyddio yn yr astudiaeth achos a ddewiswyd.</li> </ul>
<b>2</b>	<b>4-6 marc</b> Dadansoddiad sylfaenol sy'n dangos: <ul style="list-style-type: none"> <li>• peth gwybodaeth a dealltwriaeth o ddulliau ac egwyddorion moesegol wrth ddarparu gofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau</li> <li>• peth trafodaeth ddilys am ddulliau a/neu egwyddorion moesegol parchu cydraddoldeb, amrywiaeth a dewis wrth ddarparu gofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau</li> <li>• rhywfaint o farn mewn perthynas â'u defnyddio yn yr astudiaeth achos a ddewiswyd.</li> </ul>
<b>1</b>	<b>1-3 marc</b> Dadansoddiad cyfyngedig sy'n dangos: <ul style="list-style-type: none"> <li>• fawr ddim gwybodaeth na dealltwriaeth o ddulliau ac egwyddorion moesegol wrth ddarparu gofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau</li> <li>• trafodaeth gyfyngedig am ddulliau neu egwyddorion moesegol parchu cydraddoldeb, amrywiaeth a dewis wrth ddarparu gofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau</li> <li>• fawr ddim barn, os o gwbl, mewn perthynas â'u defnyddio yn yr astudiaeth achos a ddewiswyd.</li> </ul>
	<b>0 marc</b> Ddim yn haeddu marc neu heb geisio rhoi ateb.

Dylai'r atebion ddadansoddi'r dulliau a'r egwyddorion moesegol o barchu cydraddoldeb, amrywiaeth a dewis mewn perthynas â'r astudiaeth achos a ddewiswyd. Yn eu dadansoddiad, gall ymgeiswyr gyfeirio at:

#### **Astudiaeth Achos A**

- sicrhau dyletswydd gofal wrth weithio gyda Dafydd
- sicrhau dyletswydd gonestrwydd wrth ddarparu gofal a chymorth i Dafydd
- dilyn fframweithiau moesegol ar gyfer gwneud penderfyniadau a pharchu dewisiadau Dafydd: ymreolaeth, buddioldra, anfaleistra a chyfiawnder
- gwneud penderfyniadau er budd pennaf Dafydd os oes angen
- rheoli cyfrinachedd wrth rannu gwybodaeth am Dafydd
- parchu amrywiaeth a chydaddoldeb a sicrhau nad yw Dafydd yn profi gwahaniaethu
- cefnogi llesiant Dafydd yn feddyliol ac yn emosiynol drwy gydol ei ofal
- rheoli gwasanaethau a dyraniad adnoddau mewn perthynas â gofal a chymorth Dafydd.

#### **Astudiaeth Achos B**

- sicrhau dyletswydd gofal wrth weithio gyda Gwen
- sicrhau dyletswydd gonestrwydd wrth ddarparu gofal a chymorth i Gwen
- dilyn fframweithiau moesegol ar gyfer gwneud penderfyniadau a pharchu dewisiadau Gwen: ymreolaeth, buddioldra, anfaleistra a chyfiawnder
- gwneud penderfyniadau er budd pennaf Gwen os oes angen
- rheoli cyfrinachedd wrth rannu gwybodaeth am Gwen
- parchu amrywiaeth a chydaddoldeb a sicrhau nad yw Gwen yn profi gwahaniaethu
- cefnogi llesiant Gwen yn feddyliol ac yn emosiynol drwy gydol ei gofal
- rheoli gwasanaethau a dyraniad adnoddau mewn perthynas â gofal a chymorth Gwen.

<p>(d) Myfyrio ar sut mae'r dulliau a'r sgiliau sy'n cael eu defnyddio gan y gweithwyr gofal a chymorth yn yr astudiaeth achos o'ch dewis chi yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• datblygu perthnasoedd cadarnhaol ac ymddiriedaeth</li> <li>• dangos cyfathrebu effeithiol</li> </ul> <p>gydag unigolion sy'n derbyn gofal a chymorth. <span style="float: right;">[12 marc]</span></p>	
<b>Band</b>	<b>AA3:</b> <i>Dadansoddi a gwerthuso damcaniaethau ac ymarfer iechyd a gofal cymdeithasol er mwyn dangos dealltwriaeth, myfyrio ar y ffordd y gallant ddylanwadu ar ymarfer, ffurfio barn resymegol a dod i gasgliadau.</i>
	<b>10-12 marc</b>
<b>4</b>	<p>Myfyrdod gwyb a manwl sy'n:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• dod i gasgliadau craff a gwybodus ynghylch sut mae'r dulliau a'r sgiliau a ddefnyddir gan y gweithwyr gofal a chymorth yn yr astudiaeth achos a ddewiswyd yn datblygu perthnasoedd cadarnhaol ac ymddiriedaeth gydag unigolion sy'n derbyn gofal a chymorth.</li> <li>• darparu gwerthusiad rhesymegol a manwl ynghylch sut mae cyfathrebu effeithiol gydag unigolion sy'n derbyn gofal a chymorth yn cael ei ddangos.</li> </ul>
	<b>7-9 marc</b>
<b>3</b>	<p>Myfyrdod da sy'n:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• dod i gasgliadau clir ynghylch sut mae'r dulliau a'r sgiliau a ddefnyddir gan y gweithwyr gofal a chymorth yn yr astudiaeth achos a ddewiswyd yn datblygu perthnasoedd cadarnhaol ac yn ymddiriedaeth gydag unigolion sy'n derbyn gofal a chymorth.</li> <li>• darparu gwerthusiad rhesymegol o sut mae cyfathrebu effeithiol gydag unigolion sy'n derbyn gofal a chymorth yn cael ei ddangos.</li> </ul>
	<b>4-6 marc</b>
<b>2</b>	<p>Myfyrdod sylfaenol sy'n:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• dod i rai casgliadau ar sut mae'r dulliau a'r sgiliau a ddefnyddir gan y gweithwyr gofal a chymorth yn yr astudiaeth achos a ddewiswyd yn datblygu perthnasoedd cadarnhaol ac yn ymddiriedaeth gydag unigolion sy'n derbyn gofal a chymorth.</li> <li>• darparu peth gwerthusiad o sut y mae cyfathrebu effeithiol gydag unigolion sy'n derbyn gofal a chymorth yn cael ei ddangos.</li> </ul>
	<b>1-3 marc</b>
<b>1</b>	<p>Myfyrdod cyfyngedig sy'n:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• dod i gasgliadau cyfyngedig ar sut mae'r dulliau a'r sgiliau a ddefnyddir gan y gweithwyr gofal a chymorth yn yr astudiaeth achos a ddewiswyd yn datblygu perthnasoedd cadarnhaol ac yn ymddiriedaeth gydag unigolion sy'n derbyn gofal a chymorth.</li> <li>• darparu fawr ddim gwerthusiad ynghylch sut mae cyfathrebu effeithiol gydag unigolion sy'n derbyn gofal a chymorth yn cael ei ddangos</li> </ul>
	<b>0 marc</b>
	Ddim yn haeddu marc neu heb geisio rhoi ateb.

Dylai'r atebion werthuso sut mae'r dulliau a'r sgiliau a ddefnyddir gan y gweithwyr gofal a chymorth yn yr astudiaeth achos a ddewiswyd yn datblygu perthnasoedd cadarnhaol ac ymddiriedaeth a gwerthuso sut mae cyfathrebu effeithiol â'r unigolion sy'n derbyn gofal a chymorth yn cael ei ddangos.

Dulliau a Sgiliau a ddefnyddiwyd gyda Dafydd yn astudiaeth achos A:

- meithrin ymddiriedaeth â Dafydd a'i fam drwy gyfathrebu effeithiol a chlir fel siarad yn glir, defnyddio brawddegau syml, ac osgoi jargon
- treulio amser yn darganfod beth sy'n bwysig i Dafydd wrth drafod ei ofal a'i gymorth
- sefydlu perthynas gadarnhaol gyda Dafydd a'i fam a pharchu eu gwerthoedd a'u credoau
- cymhwyso sgiliau cyfathrebu a rhyngpersonol da a deall yr amgylchedd wrth wrando ar unrhyw bryderon y gall fod gan Dafydd a'i fam am ei ofal a'i gymorth
- dangos gofal person-ganolog drwy sicrhau bod gan Dafydd y cyfle, y wybodaeth, y sgiliau a'r hyder i reoli ei iechyd a'i lesiant yn effeithiol a gwneud penderfyniadau gwybodus yn eu cylch
- ystyried cryfderau Dafydd wrth ddarparu gofal a chymorth person-ganolog
- sicrhau bod dewisiadau personol Dafydd yn cael eu cyfleu i'r holl weithwyr gofal sy'n ymwneud â'i ofal a'i gymorth.

Dulliau a Sgiliau a ddefnyddiwyd gyda Gwen yn astudiaeth achos B:

- meithrin ymddiriedaeth â Gwen a'i merch drwy gyfathrebu effeithiol a chlir fel siarad yn glir, defnyddio brawddegau syml, ac osgoi jargon
- treulio amser yn darganfod beth sy'n bwysig i Gwen wrth drafod ei gofal a'i chymorth
- sefydlu perthnasoedd gadarnhaol gyda Gwen a'i merch a pharchu eu gwerthoedd a'u credoau
- cymhwyso sgiliau cyfathrebu a rhyngpersonol da a deall yr amgylchedd wrth wrando ar unrhyw bryderon y gall fod gan Gwen a'i merch am ei gofal a'i chymorth
- dangos gofal person-ganolog drwy sicrhau bod Gwen yn cael y cyfle, y wybodaeth, y sgiliau a'r hyder i reoli ei hiechyd a'i llesiant yn effeithiol a gwneud penderfyniadau gwybodus yn eu cylch
- ystyried cryfderau Gwen wrth ddarparu gofal a chymorth person-ganolog
- sicrhau bod dewisiadau personol Gwen yn cael eu cyfleu i'r holl weithwyr gofal sy'n ymwneud â'i gofal a'i chymorth.

Rhaid i'r atebion fyfyrion ar y dulliau a'r sgiliau a ddefnyddiwyd yn yr astudiaeth achos a ddewiswyd.

Tasg 2

(a) Esbonio sut mae deddfwriaeth a pholisïau cenedlaethol cyfredol yng Nghymru yn llywio gofal sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau yn y lleoliad dan sylw yn yr astudiaeth achos o'ch dewis chi. [18 marc]	
<b>Band</b>	<b>AA2:</b> <i>Cymhwyso gwybodaeth a dealltwriaeth o egwyddorion a chyd-destunau iechyd a gofal cymdeithasol.</i>
<b>4</b>	<b>14-18 marc</b> Esboniad gwych sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth drylwyr o sut mae deddfwriaeth a pholisïau cenedlaethol cyfredol yng Nghymru yn llywio gofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau.
<b>3</b>	<b>10-13 marc</b> Esboniad da sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth gadarn ar y cyfan o sut mae deddfwriaeth a pholisïau cenedlaethol cyfredol yng Nghymru yn llywio gofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau.
<b>2</b>	<b>6-9 marc</b> Esboniad sylfaenol sy'n dangos rhywfaint o wybodaeth a dealltwriaeth o sut mae deddfwriaeth a pholisïau cenedlaethol cyfredol yng Nghymru yn llywio gofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau.
<b>1</b>	<b>1-5 marc</b> Esboniad cyfyngedig nad yw'n dangos llawer o wybodaeth a dealltwriaeth o sut mae deddfwriaeth a pholisïau cenedlaethol cyfredol yng Nghymru yn llywio gofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau.
	<b>0 marc</b> Ddim yn haeddu marc neu heb geisio rhoi ateb.
<p>Dylai atebion gyfeirio at unrhyw ddeddfwriaeth a pholisïau cenedlaethol cyfredol o blith y canlynol sy'n berthnasol i'r lleoliad yn yr astudiaeth achos a ddewiswyd:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Mwy na geiriau: Fframwaith Strategol Olynol ar gyfer Gwasanaethau Cymraeg mewn Iechyd, Gwasanaethau Cymdeithasol a Gofal Cymdeithasol 2016-2019</li> <li>• Deddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2016</li> <li>• Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015</li> <li>• Datganiad o Hawliau Pobl Hŷn yng Nghymru (2014)</li> <li>• Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014</li> <li>• Gweithdrefnau Diogelu Cymru (2019)</li> <li>• Canllawiau Diogelu Llywodraeth Cymru</li> <li>• Deddf Cydraddoldeb 2010</li> <li>• Deddf Galluedd Meddyliol 2005 a Chod Ymarfer cysylltiedig, Trefniadau Diogelu wrth Amddifadu o Ryddid</li> <li>• Deddf Hawliau Dynol 1998 a Chonfensiynau a Phrotocolau cysylltiedig fel Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn 1990, Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau Pobl ag Anableddau ac Egwyddorion y Cenhedloedd Unedig ar gyfer Pobl Hŷn 1991.</li> </ul> <p>Mae deddfwriaeth a pholisïau cenedlaethol cyfredol yng Nghymru yn llywio gofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau yn Astudiaeth Achos A drwy sicrhau'r canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• parchu diwylliant, credoau, hunaniaeth a rhywedd Dafydd</li> <li>• rhoi cyfle cyfartal i Dafydd</li> <li>• rhoi Dafydd wrth wraidd popeth a rhoi llais, dewis a rheolaeth iddo dros y gwasanaethau mae'n eu derbyn</li> </ul>	

- dylid rhoi blaenoriaeth i ddiogelu Dafydd ac, os oes rheswm i amau ei fod mewn perygl, dylid rhoi gwybod i'r awdurdod lleol
- hawl Dafydd i gael eiriolwr i siarad ar ei ran os bydd angen cefnogaeth arno i leisio barn
- cydgynhyrchu rhwng awdurdodau lleol a phartneriaid er mwyn gwella ansawdd gofal a chymorth Dafydd a fydd yn gwella ei lesiant
- cefnogi Dafydd i gyflawni ei lesiant ei hun, gan weithredu'n unol â'i amgylchiadau, galluoedd, rhwydweithiau a chymuned bersonol
- sicrhau bod anghenion Dafydd yn cael eu hasesu gan sefydliadau fel Awdurdodau Lleol, Byrddau Iechyd ac Ymddiriedolaethau'r GIG er mwyn gweld beth y gall Dafydd ei wneud, beth y gall ei wneud gyda chymorth teulu a ffrindiau, ac yna drefnu iddo gael help gyda'r hyn na all ei wneud
- gwaith partneriaeth rhwng pawb dan sylw er mwyn sicrhau bod adnoddau ar gael a'u bod yn cael eu defnyddio'n effeithiol wrth ddarparu gofal a chymorth i Dafydd
- integreiddio ac effaith amcanion llesiant corff cyhoeddus ar gyrff cyhoeddus eraill.

Mae deddfwriaeth a pholisïau cenedlaethol cyfredol yng Nghymru yn llywio gofal person-ganolog sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau yn Astudiaeth Achos B drwy sicrhau'r canlynol:

- parchu diwylliant, hunaniaeth a rhywedd Gwen
- rhoi cyfle cyfartal i Gwen
- rhoi Gwen wrth wraidd popeth a rhoi llais, dewis a rheolaeth iddi dros y gwasanaethau mae'n eu derbyn
- dylid rhoi blaenoriaeth i ddiogelu Gwen ac, os oes rheswm i amau ei bod mewn perygl, dylid rhoi gwybod i'r awdurdod lleol
- hawl Gwen i gael eiriolwr i siarad ar ei rhan os bydd angen cefnogaeth arni i leisio barn
- cydgynhyrchu rhwng awdurdodau lleol a phartneriaid er mwyn gwella ansawdd gofal a chymorth Gwen a fydd yn gwella ei llesiant
- cefnogi Gwen i gyflawni ei llesiant ei hun, gan weithredu'n unol â'i hamgylchiadau, galluoedd, rhwydweithiau a chymuned bersonol
- sicrhau bod anghenion Gwen yn cael eu hasesu gan sefydliadau fel Awdurdodau Lleol, Byrddau Iechyd ac Ymddiriedolaethau'r GIG er mwyn gweld beth y gall Gwen ei wneud, beth y gall ei wneud gyda chymorth teulu a ffrindiau, ac yna drefnu iddi gael help gyda'r hyn na all ei wneud
- gwaith partneriaeth rhwng pawb dan sylw er mwyn sicrhau bod adnoddau ar gael a'u bod yn cael eu defnyddio'n effeithiol wrth ddarparu gofal a chymorth i Gwen
- integreiddio ac effaith amcanion llesiant corff cyhoeddus ar gyrff cyhoeddus eraill.

(b) Crynhoi sut mae'r codau ymarfer/ymddygiad proffesiynol yn arwain y gweithwyr gofal wrth weithio yn y lleoliad dan sylw yn yr astudiaeth achos o'ch dewis chi. [12 marc]	
<b>Band</b>	<b>AA1:</b> Dangos gwybodaeth a dealltwriaeth o amrywiaeth o gysyniadau, gwerthoedd a materion allweddol sy'n berthnasol i iechyd a gofal cymdeithasol.
<b>4</b>	<b>10-12 marc</b> Crynodeb gwych sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth drylwyr o sut mae'r codau ymarfer/ymddygiad proffesiynol yn arwain y gweithwyr gofal sy'n gweithio yn y lleoliad yn yr astudiaeth achos a ddewiswyd.
<b>3</b>	<b>7-9 marc</b> Crynodeb da sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth gadarn ar y cyfan o sut mae'r codau ymarfer/ymddygiad proffesiynol yn arwain y gweithwyr gofal sy'n gweithio yn y lleoliad yn yr astudiaeth achos a ddewiswyd.
<b>2</b>	<b>4-6 marc</b> Crynodeb sylfaenol sy'n dangos rhywfaint o wybodaeth a dealltwriaeth o sut mae'r codau ymarfer/ymddygiad proffesiynol yn arwain y gweithwyr gofal sy'n gweithio yn y lleoliad yn yr astudiaeth achos a ddewiswyd.
<b>1</b>	<b>1-3 marc</b> Crynodeb cyfyngedig nad yw'n dangos fawr o wybodaeth na dealltwriaeth o sut mae'r codau ymarfer/ymddygiad proffesiynol yn arwain y gweithwyr gofal sy'n gweithio yn y lleoliad yn yr astudiaeth achos a ddewiswyd.
	<b>0 marc</b> Ddim yn haeddu marc neu heb geisio rhoi ateb.
<p>Dylai atebion gyfeirio at y canlynol:</p> <p><b>Astudiaeth Achos A:</b> Codau ymarfer/ymddygiad proffesiynol y gall cynorthwyyr gofal iechyd a nyrsys cyswllt anabledau dysgu gael eu harwain ganddynt:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Cod yr NMC</li> <li>• Canllawiau nad ydynt yn rheoliadol, e.e. Cod Ymddygiad GIG Cymru ar gyfer Gweithwyr Cymorth Gofal Iechyd yng Nghymru, Cod Ymarfer ar gyfer Cyflogwyr GIG Cymru.</li> </ul> <p>Sut maent yn arwain cynorthwyyr gofal iechyd a'r nyrsys cyswllt anghenion dysgu ychwanegol drwy:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• osod safonau neu reolau ar gyfer pob gweithiwr gofal proffesiynol sy'n gweithio yng Nghymru i'w dilyn a chydymffurfio â nhw</li> <li>• eu galluogi i archwilio eu hymarfer eu hunain ac i nodi meysydd y gellir eu gwella</li> <li>• dilyn y cod, mae'n eu helpu nhw i sicrhau moeseg a chydymffurfiaeth</li> <li>• parchu barn yr unigolion maent yn gofalu amdanynt drwy roi eu hanghenion nhw yn gyntaf</li> <li>• eu helpu nhw i feithrin perthnasoedd llawn ymddiriedaeth yn seiliedig ar onestrwydd</li> <li>• eu helpu nhw a'r unigolion maent yn gofalu amdanynt i fod yn ddiogel ac yn iach.</li> </ul> <p><b>Astudiaeth Achos B:</b> Codau ymarfer/ymddygiad proffesiynol y gall Jan a'r cynorthwyydd gofal iechyd gael eu harwain ganddynt:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Cod Ymarfer Proffesiynol Gofal Cymdeithasol</li> <li>• Canllawiau nad ydynt yn rheoliadol, e.e. Cod Ymddygiad GIG Cymru ar gyfer Gweithwyr Cymorth Gofal Iechyd yng Nghymru, Cod Ymarfer ar gyfer Cyflogwyr GIG Cymru.</li> </ul> <p>Sut maent yn arwain Jan a'r cynorthwyydd gofal drwy:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• osod safonau neu reolau ar gyfer pob gweithiwr gofal proffesiynol sy'n gweithio yng Nghymru i'w dilyn a chydymffurfio â nhw</li> <li>• eu galluogi i archwilio eu hymarfer eu hunain ac i nodi meysydd y gellir eu gwella</li> <li>• dilyn y cod, mae'n eu helpu nhw i sicrhau moeseg a chydymffurfiaeth</li> <li>• parchu barn yr unigolion maent yn gofalu amdanynt drwy roi eu hanghenion nhw yn gyntaf</li> <li>• eu helpu nhw i feithrin perthnasoedd llawn ymddiriedaeth yn seiliedig ar onestrwydd</li> <li>• eu helpu nhw a'r unigolion maent yn gofalu amdanynt i fod yn ddiogel ac yn iach.</li> </ul>	



Mapio tasgau Asesiad Di-arholiad Uned 1 i gynnwys y fanyleb a'r amcanion asesu

Meini prawf asesu	Cynnwys y fanyleb					Dyraniad marciau			
	Adran					Cyfanswm Marciau	Marciau AA1	Marciau AA2	Marciau AA3
1.1	1.2	1.3	1.4	1.5					
<b>Tasg 1</b>									
(a)	(a)					12	12		
(b)					(b)	18		18	
(c)					(c)	16	16		
(ch)			(ch)			12			12
(d)				(d)		12			12
<b>Tasg 2</b>									
(a)	(a)	(a)				18		18	
(b)		(b)				12	12		
<b>Cyfanswm</b>						100	40	36	24



Lefel 3 Tystysgrif a Diploma mewn Iechyd a Gofal  
Cymdeithasol: Egwyddorion a Chyd-destunau

Asesiad di-arholiad – Uned 1 Tasgau 1 a 2

Enw'r Ymgeisydd:

Rhif yr Ymgeisydd:

Enw'r Ganolfan:

Rhif y Ganolfan:

Asesiad di-arholiad Uned 1: Tasgau 1 a 2

Tasgau	Marc Uchaf	Marc y Ganolfan	Marc y Cymedrolwr	SYLWADAU'R GANOLFAN
<b>Tasg 1</b>				
(a)	12			
(b)	18			
(c)	16			
(ch)	12			
(d)	12			
<b>Tasg 2</b>				
(a)	18			
(b)	12			
Cyfanswm	100			

CYFANSWM

100

### Asesiad di-arholiad: Sylwadau

I'w gwblhau gan yr unigolion sy'n goruchwyllo'r asesiad di-arholiad.

Nodwch ble gafodd cymorth y tu hwnt i arweiniad goruchwyllo arferol ei roi a sut mae hyn wedi effeithio ar y marciau a gafodd eu dyfarnu.

Rhestrwch y ffynonellau gwybodaeth a gafodd eu defnyddio wrth ddatblygu'r asesiad di-arholiad.

### HYSBYSIAD I YMGEISWYR

Rhaid i'r gwaith rydych yn ei gyflwyno i'w asesu fod wedi ei wneud gennych chi.

Os byddwch wedi copïo gwaith rhywun arall, wedi caniatáu i ymgeisydd arall gopïo eich gwaith chi, neu wedi twyllo mewn unrhyw ffordd arall, mae'n bosibl y cewch eich diarddel o'r cymhwyster dan sylw o leiaf.

#### DATGANIAD GAN YR ATHRO/ATHRAWES

Rwy'n cadarnhau bod gwaith yr ymgeisydd wedi ei gyflawni o dan yr amodau a nodwyd yn y fanyleb.

Rwyf wedi dilysu gwaith yr ymgeisydd ac rwyf yn fodlon, hyd eithaf fy ngwybodaeth, bod y gwaith wedi ei gyflawni gan yr ymgeisydd yn unig.

Llofnod yr athro/athrawes:

Dyddiad:

#### DATGANIAD GAN YR YMGEISYDD

Rwyf wedi darllen a deall yr **Hysbysiad i Ymgeiswyr** (uchod).

Rwyf wedi cynhyrchu'r gwaith atodedig heb gymorth, heblaw am y cymorth hwnnw mae fy athro/athrawes wedi esbonio ei fod yn dderbyniol o fewn y fanyleb.

Llofnod yr ymgeisydd:

Dyddiad:



**LEFEL 3 TYSTYSGRIF A DIPLOMA MEWN  
IECHYD A GOFAL CYMDEITHASOL:  
EGWYDDORION A CHYD-DESTUNAU**

**DEUNYDDIAU ASESU ENGHREIFFTIOL  
(ASESIAD DI-ARHOLIAD MEWNOL)**

**UNED 3: HYBU HAWLIAU UNIGOLION AR BOB CAM O'R  
RHYCHWANT OES**

**AMSER: 20 AWR**

**CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR  
BYDD GENNYCH CHI GYFANSWM O 20 AWR I GWBLHAU'R ASESIAD HWN.**

**Tasg**

Mae gofyn i chi ymchwilio a llunio tystiolaeth ar sut i hybu hawliau unigolion mewn **un** grŵp penodol ar bob cam o'u rychwant oes.

Gallai'r grwpiau penodol gynnwys:

- unigolion sy'n byw gydag afiechyd meddwl
- oedolion hŷn
- unigolion sy'n byw gyda dementia
- unigolion â nam corfforol
- unigolion ag anghenion dysgu ychwanegol
- unigolion sy'n byw gydag afiechyd tymor hir
- unigolion sy'n byw gyda chyflyrau sy'n cyfyngu ar fywyd

**Nid yw'r rhestr hon yn cynnwys popeth.**

Rhaid i'r dystiolaeth fod yn seiliedig ar **un** grŵp o unigolion a chael ei chyflwyno ar ffurf naill ai: podlediad, cyflwyniad neu fideo.

Rhaid i'r dystiolaeth sy'n cael ei chyflwyno fod yn llai na 5000 o eiriau neu'n recordiad nad yw'n para mwy na 10 munud.

Gallwch chi ddefnyddio'r adnoddau canlynol wrth gwblhau'r dasg hon:

- TGCh a meddalwedd digidol
- nodiadau dosbarth
- mynediad i'r rhyngwyd.

**GWYBODAETH I YMGEISWYR**

Mae'n bwysig eich bod chi'n gweithio'n annibynnol ac yn sicrhau mai eich gwaith chi yn unig, heb gymorth, yw'r gwaith sy'n cael ei gynhyrchu. Bydd angen i chi a'ch athro/athrawes lofnodi datganiad mai eich gwaith chi yn unig yw'r holl waith sy'n cael ei gyflwyno.

Cewch eich cyngori i wirio eich gwaith yn ofalus er mwyn sicrhau ei fod yn fanwl ac yn gywir.

### Tasg Uned 3

Mae gan bob unigolyn hawliau wrth gael mynediad at wasanaethau iechyd, gofal a llesiant yng Nghymru; dylen nhw gael eu cefnogi i gyflawni'r canlyniadau maen nhw'n eu dymuno.

Mae gofyn i chi ymchwilio a llunio tystiolaeth ar sut i hybu hawliau unigolion mewn un grŵp penodol ar bob cam o'u rhychwant oes.

Gallai'r grwpiau penodol gynnwys:

- unigolion sy'n byw gydag afiechyd meddwl
- oedolion hŷn
- unigolion sy'n byw gyda dementia
- unigolion â nam corfforol
- unigolion ag anghenion dysgu ychwanegol
- unigolion sy'n byw gydag afiechyd tymor hir
- unigolion sy'n byw gyda chyflyrau sy'n cyfyngu ar fywyd.

**Nid yw'r rhestr hon yn cynnwys popeth.**

Rhaid i'r dystiolaeth fod yn seiliedig ar un grŵp o unigolion a chael ei chyflwyno ar ffurf naill ai: podlediad, cyflwyniad neu fideo.

Rhaid i'ch tystiolaeth:

- (a) Amlinellu, gan gyfeirio at ddamcaniaethwyr, prif anghenion a hawliau'r grŵp o unigolion o'ch dewis chi. [12 marc] [AA1, 3.1, 3.2]
- (b) Crynhoi beth yw ystyr iechyd a llesiant mewn perthynas â'r grŵp o unigolion o'ch dewis chi; archwilio ffactorau a fyddai'n gallu effeithio ar eu hiechyd a'u llesiant. [22 marc] [AA1, AA3, 3.2]
- (c) Trafod y rhwystrau posibl i gyfranogiad y gall y grŵp o unigolion o'ch dewis chi ddod ar eu traws ac argymhell sut gallai'r rhwystrau a'r anghydraddoldebau hyn gael eu herio. [14 marc] [AA3, 3.3]
- (ch) Esbonio sut mae deddfwriaeth gyfredol yn cefnogi hawliau'r grŵp o unigolion o'ch dewis chi. [16 marc] [AA2, 3.1]
- (d) Argymhell sut byddai hawliau'r grŵp o unigolion o'ch dewis chi yn gallu cael eu hybu; nodi strategaethau a mentrau perthnasol sy'n cefnogi hyn. [16 marc] [AA1, AA3, 3.2]

**Cyfanswm y Marciau: [80 marc]**

## Cynllun Marcio ar gyfer Uned 3

### Cynlluniau marcio seiliedig ar fandiau

Mae cynlluniau marcio sy'n seiliedig ar fandiau wedi'u rhannu fel bod gan bob band mewn adran ddisgrifydd perthnasol. Mae disgrifydd y band yn disgrifio lefel y perfformiad ar gyfer y band hwnnw. Mae pob band yn cynnwys marciau.

Cyn marcio, dylai aseswyr yn gyntaf ddarllen ac anodi gwaith ymgeisydd er mwyn nodi'r dystiolaeth sy'n cael ei hasesu. Ar ôl cwblhau'r anodiad, gallwch gymhwyso'r cynllun marcio. Mae dau gam i'r broses hon.

### Cam 1 – Penderfynu ar y band

Gan ddechrau gyda'r band isaf, dylai aseswyr edrych ar yr adran briodol o waith yr ymgeisydd a gweld a yw'n cyd-fynd â disgrifydd y band marcio ar gyfer yr adran honno. Os bodlonir disgrifydd y band isaf, dylai aseswyr symud i fyny i'r band nesaf ac ailadrodd y broses hon ar gyfer pob band nes bydd y disgrifydd yn cyfateb i'r gwaith.

Os yw gwaith ymgeisydd yn trafod agweddau gwahanol ar fandiau gwahanol yn y cynllun marcio, dylid defnyddio dull 'ffit orau' er mwyn penderfynu ar y band ac yna dylid defnyddio gwaith yr ymgeisydd i benderfynu ar y marc o fewn y band. Er enghraifft os yw gwaith ym mand 2 yn bennaf ond bod rhywfaint o'r cynnwys yn waith band 3, byddai'r gwaith yn cael ei roi ym mand 2, ond byddai'r marc a ddyfernir yn agos at frig band 2 oherwydd y cynnwys band 3.

Ni ddylai aseswyr dynnu marciau oddi ar ymgeiswyr am adael mân bethau allan mewn rhannau dibwys o'u gwaith.

### Cam 2 – Penderfynu ar y marc

Ar ôl penderfynu ar y band, gall aseswyr fynd ati i bennu marc. Bydd CBAC yn darparu deunydd enghreifftiol y rhoddwyd marc iddo yn barod, a dylid defnyddio hwn fel deunydd cyfeirio wrth asesu'r gwaith.

Wrth farcio, gall aseswyr ddefnyddio'r enghreifftiau hyn i benderfynu a yw gwaith ymgeisydd yn well, yn waeth neu o safon gymharol i'r enghraifft. Caiff aseswyr eu hatgoffa bod angen iddynt gyfeirio'n ôl at y gwaith wrth iddynt gymhwyso'r cynllun marcio er mwyn cadarnhau bod y band a'r marc a ddyrenir yn briodol i'r gwaith a gyflwynwyd.

Os nad yw'r gwaith yn haeddu marc, hynny yw, nid yw'n cynnwys unrhyw beth o arwyddocâd i'r project, neu os na ddarparwyd ateb o gwbl, ni ddylid dyfarnu unrhyw farciau.

### Safoni mewnol

Os oes mwy nag un athro/athrawes mewn canolfan, mae'n hanfodol bod gwaith o bob grŵp addysgu'n cael ei safoni'n fewnol. Bwriad hyn yw sicrhau bod yr asesiad terfynol yn adlewyrchu un safon y cytunwyd arni ar gyfer pob grŵp addysgu. Bydd pob canolfan yn derbyn adborth manwl ynglŷn â'r broses gymedroli drwy'r wefan ddiogel ar ddiwrnod y canlyniadau.

**Uned 3: Hybu hawliau unigolion ar bob cam o'r rhychwant oes**

Tasg:

(a) Amlinellu, gan gyfeirio at ddamcaniaethwyr, prif anghenion a hawliau'r grŵp o unigolion o'ch dewis chi.[12 marc]	
Band	AA1: Dangos gwybodaeth a dealltwriaeth o amrywiaeth o gysyniadau, gwerthoedd a materion allweddol sy'n berthnasol i iechyd a gofal cymdeithasol.
<b>4</b>	<p style="text-align: center;"><b>10-12 marc</b></p> <p>Amlinelliad gwyb sy'n:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>cyfeirio'n gadarn at safbwyntiau damcaniaethwyr perthnasol gan gysylltu'r rhain â'r grŵp o unigolion a ddewiswyd</li> <li>dangos gwybodaeth a dealltwriaeth drylwyr o brif anghenion a hawliau'r grŵp o unigolion a ddewiswyd</li> <li>canolbwyntio ar y rhan fwyaf o anghenion gofal a chymorth y grŵp o unigolion a ddewiswyd.</li> </ul>
<b>3</b>	<p style="text-align: center;"><b>7-9 marc</b></p> <p>Amlinelliad da sy'n:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>cyfeirio at safbwyntiau damcaniaethwyr perthnasol gan gysylltu'r rhain â'r grŵp o unigolion a ddewiswyd</li> <li>dangos gwybodaeth a dealltwriaeth gadarn ar y cyfan o brif anghenion a hawliau'r grŵp o unigolion a ddewiswyd</li> <li>canolbwyntio ar amrywiaeth o anghenion gofal a chymorth y grŵp o unigolion a ddewiswyd.</li> </ul>
<b>2</b>	<p style="text-align: center;"><b>4-6 marc</b></p> <p>Amlinelliad sylfaenol sy'n:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>cyfeirio at safbwyntiau damcaniaethwyr i ryw raddau, gan gysylltu'r rhain â'r grŵp o unigolion a ddewiswyd</li> <li>dangos rhywfaint o wybodaeth a dealltwriaeth o anghenion a/neu hawliau'r grŵp o unigolion a ddewiswyd</li> <li>canolbwyntio ar rai o anghenion gofal a chymorth y grŵp o unigolion a ddewiswyd.</li> </ul>
<b>1</b>	<p style="text-align: center;"><b>1-3 marc</b></p> <p>Amlinelliad cyfyngedig sy'n:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>cyfeirio fawr ddim, os o gwbl, at safbwyntiau damcaniaethwyr</li> <li>dangos fawr ddim gwybodaeth na dealltwriaeth o anghenion a hawliau'r grŵp o unigolion a ddewiswyd</li> <li>canolbwyntio ar ychydig iawn o anghenion gofal a chymorth y grŵp o unigolion a ddewiswyd.</li> </ul>
	<p><b>0 marc</b></p> <p>Ddim yn haeddu marc neu heb geisio rhoi ateb.</p>
	<p>Rhaid i atebion amlinellu prif anghenion a hawliau'r grŵp o unigolion a ddewiswyd. Rhaid iddynt hefyd gyfeirio at ddamcaniaethwyr fel Maslow, Erikson, Max Neef a chysylltu eu safbwyntiau ar 'anghenion' â'r grŵp o unigolion a ddewiswyd.</p> <p>Hawliau:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>cael llais, dewis a rheolaeth</li> <li>pobl yn cyfathrebu â nhw yn y dull neu iaith o'u dewis</li> <li>cael eu trin ag urddas a pharch fel unigolyn</li> <li>amddiffyn rhag perygl a niwed</li> <li>eu barn yn cael ei hystyried</li> <li>mynediad at wybodaeth sy'n berthnasol iddyn nhw eu hunain</li> </ul>



- cydsyniad gwirfoddol a gwybodus
- gwybod beth yw eu hawliau.

Hawliau sylfaenol unigolion:

- safon byw ddigonol (gan gynnwys bwyd a thai)
- addysg ac iechyd
- rhyddid meddwl
- crefydd a mynegiant.

Anghenion gofal a chymorth y grŵp o unigolion a ddewiswyd a ddylai gael eu bodloni er mwyn eu galluogi i reoli eu bywydau a bod yn annibynnol:

- cefnogaeth ymarferol: bwyd, cynhesrwydd, lloches
- cefnogaeth ariannol: costau byw sylfaenol, tai, gwasanaethau, treuliau
- cefnogaeth emosiynol: teulu a ffrindiau.

(b) Crynhoi beth mae iechyd a llesiant yn ei olygu mewn perthynas â'r grŵp o unigolion o'ch dewis chi; archwilio ffactorau a fyddai'n gallu effeithio ar eu hiechyd a'u llesiant. [22 marc]		
Band		
	<p><b>AA1:</b> Dangos gwybodaeth a dealltwriaeth o amrywiaeth o gysyniadau, gwerthoedd a materion allweddol sy'n berthnasol i iechyd a gofal cymdeithasol.</p> <p><b>AA3:</b> Dadansoddi a gwerthuso damcaniaethau ac ymarfer iechyd a gofal cymdeithasol er mwyn dangos dealltwriaeth, myfyrio ar y ffordd y gallant ddylanwadu ar ymarfer, ffurfio barn resymegol a dod i gasgliadau.</p>	
Band	AA1	AA3
4	Nid oes unrhyw farciau Band 4 ar gyfer yr amcan asesu hwn. Dyfernir 6 marc fel yn achos Band 3.	<b>13-16 marc</b> Archwiliad gwych sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth gadarn o ffactorau a fyddai'n gallu effeithio ar iechyd a llesiant y grŵp o unigolion a ddewiswyd.
3	<b>5-6 marc</b> Crynodeb da iawn sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth drylwyr o beth mae iechyd a llesiant yn ei olygu mewn perthynas â'r grŵp o unigolion a ddewiswyd.	<b>9-12 marc</b> Archwiliad da sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth gadarn ar y cyfan o ffactorau a fyddai'n gallu effeithio ar iechyd a llesiant y grŵp o unigolion a ddewiswyd.
2	<b>3-4 marc</b> Crynodeb da sy'n dangos rhywfaint o wybodaeth a dealltwriaeth gadarn o beth mae iechyd a llesiant yn ei olygu mewn perthynas â'r grŵp o unigolion a ddewiswyd.	<b>5-8 marc</b> Archwiliad sylfaenol sy'n dangos rhywfaint o wybodaeth a dealltwriaeth o ffactorau a fyddai'n gallu effeithio ar iechyd a llesiant y grŵp o unigolion a ddewiswyd.
1	<b>1-2 marc</b> Crynodeb cyfyngedig sy'n dangos fawr ddim gwybodaeth a dealltwriaeth o beth mae iechyd a llesiant yn ei olygu mewn perthynas â'r grŵp o unigolion a ddewiswyd.	<b>1-4 marc</b> Archwiliad cyfyngedig sy'n dangos fawr ddim gwybodaeth a dealltwriaeth o ffactorau a fyddai'n gallu effeithio ar iechyd a llesiant y grŵp o unigolion a ddewiswyd.
	<b>0 marc</b> Ateb ddim yn haeddu marc neu heb geisio rhoi ateb.	<b>0 marc</b> Ateb ddim yn haeddu marc neu heb geisio rhoi ateb.

Rhaid i'r atebion ddarparu crynodeb sy'n cyfeirio at iechyd a llesiant mewn perthynas â'r grŵp o unigolion a ddewiswyd:

- hawliau a hawlogaethau (*entitlements*)
- iechyd a llesiant corfforol, meddyliol ac emosiynol
- amddiffyn rhag cam-drin ac esgeuluso (diogelu)
- addysg, hyfforddiant a gweithgareddau hamdden
- cysylltiadau domestig, teuluol a phersonol (perthyn i'r gymuned, cael eu trin â pharch, cydraddoldeb ac amrywiaeth, unigrwydd ac ynysigrwydd cymdeithasol)
- cyfraniad a wneir at y gymdeithas
- llesiant cymdeithasol ac economaidd
- addasrwydd llety byw
- rheolaeth gan yr unigolyn o'i fywyd bob dydd, ei ofal a'i gymorth a'r ffyrdd maen nhw'n cael eu darparu
- urddas personol a thrin unigolion â pharch.

Dylai atebion archwilio ffactorau a fyddai'n gallu effeithio ar iechyd a llesiant y grŵp a ddewiswyd. Yn dibynnu ar y grŵp, gallai atebion gyfeirio at:

- ddiwylliant a chrefydd
- economaidd: statws economaidd-gymdeithasol, cyflogaeth, diweithdra, tlodi, incwm isel
- profiadau addysgol
- strwythur teuluol
- amgylchedd: ffactorau demograffig, cymdeithasol, emosiynol ac amgylcheddol
- gweithgarwch corfforol/iechyd
- cyflyrau tymor hir a chyflyrau sy'n cyfyngu ar fywyd
- anhwylderau ymddygiadol
- iechyd meddwl
- maeth a hydradu
- llygredd
- rhywioldeb
- nodweddion ac ymddygiadau unigolyn.

<p>(c) Trafod y rhwystrau posibl i gyfranogiad y gall y grŵp o unigolion o'ch dewis chi ddod ar eu traws ac argymhell sut gallai'r rhwystrau a'r anghydraddoldebau hyn gael eu herio.</p> <p style="text-align: right;">[14 marc]</p>	
<b>Band</b>	<b>AA3:</b> <i>Dadansoddi a gwerthuso damcaniaethau ac ymarfer iechyd a gofal cymdeithasol er mwyn dangos dealltwriaeth, myfyrio ar y ffordd y gallant ddylanwadu ar ymarfer, ffurfio barn resymegol a dod i gasgliadau.</i>
<b>4</b>	<b>12-14 marc</b> Trafodaeth wych sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth gadarn o'r rhwystrau posibl i gyfranogiad y gall y grŵp a ddewiswyd ddod ar eu traws. Argymhellion rhesymegol a manwl o ran sut gallai'r rhwystrau a'r anghydraddoldebau hyn gael eu herio.
<b>3</b>	<b>8-11 marc</b> Trafodaeth dda sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth gadarn ar y cyfan o'r rhwystrau posibl i gyfranogiad y gall y grŵp a ddewiswyd ddod ar eu traws. Argymhellion cadarn o ran sut gallai'r rhwystrau a'r anghydraddoldebau hyn gael eu herio.
<b>2</b>	<b>4-7 marc</b> Trafodaeth syml sy'n dangos rhywfaint o wybodaeth a dealltwriaeth o'r rhwystrau posibl i gyfranogiad y gallai'r grŵp a ddewiswyd ddod ar eu traws. Argymhellion sylfaenol o ran sut y gallai'r rhwystrau a'r anghydraddoldebau hyn gael eu herio.
<b>1</b>	<b>1-3 Marc</b> Trafodaeth gyfyngedig sy'n dangos fawr ddim gwybodaeth a dealltwriaeth o'r rhwystrau posibl i gyfranogiad y gallai'r grŵp a ddewiswyd ddod ar eu traws. Argymhellion cyfyngedig o ran sut y gallai'r rhwystrau a'r anghydraddoldebau hyn gael eu herio.
	<b>0 marc</b> Ateb ddim yn haeddu marc neu heb geisio rhoi ateb.
	<p>Rhaid i'r atebion ddarparu trafodaeth sy'n cyfeirio at y rhwystrau posibl i gyfranogiad y gallai'r grŵp a ddewiswyd ddod ar eu traws a gallent gynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• rhwystrau o ran diwylliant ac iaith: iaith, defnyddio lefel iaith sy'n anhygyrch, argaeledd dehonglyddion a gwybodaeth mewn fformatau amgen e.e. sain, braille, print bras</li> <li>• rhwystrau amgylcheddol: mynediad priodol i adeiladau, byw mewn ardaloedd sy'n bell o wasanaethau, trafnidiaeth hygyrch</li> <li>• rhwystrau ariannol: cost o gael mynediad at wasanaethau, parcio ceir a thocynnau bws</li> <li>• rhwystrau corfforol: oedran, anabledd, rhyw, nam ar y synhwyrau</li> <li>• rhwystrau seicolegol: barn unigolion am wasanaeth, efallai na chafwyd profiadau blaenorol da, ofni'r anhysbys.</li> </ul> <p>Rhaid i atebion ystyried ac argymhell sut y gallai'r rhwystrau a'r anghydraddoldebau hyn gael eu herio, a allai gynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• herio ymddygiad sy'n gwahaniaethu</li> <li>• cwyno'n anffurfiol i gyflogwr</li> <li>• cwyno gan ddefnyddio gweithdrefn gwyno gweithwyr</li> <li>• cyflwyno hawliad i dribiwnlys cyflogaeth</li> <li>• myfyrio ar ymarfer</li> <li>• hybu newid</li> <li>• datblygu ymarfer</li> <li>• adrodd a lleisio pryderon, chwythu'r chwiban</li> <li>• creu diwylliant cadarnhaol.</li> </ul>

(ch) Esbonio sut mae deddfwriaeth gyfredol yn cefnogi hawliau'r grŵp o unigolion o'ch dewis chi. <span style="float: right;">[16 marc]</span>	
<b>Band</b>	<b>AA2:</b> Cymhwyso gwybodaeth a dealltwriaeth o egwyddorion a chyd-destunau iechyd a gofal cymdeithasol.
<b>4</b>	<b>13-16 marc</b> Esboniad gwydych sy'n dangos: <ul style="list-style-type: none"> <li>• gwybodaeth a dealltwriaeth fanwl a thrylwyr o ddeddfwriaeth gyfredol</li> <li>• dealltwriaeth hyderus o amrywiaeth o'r ffyrdd mae deddfwriaeth yn cefnogi hawliau'r grŵp a ddewiswyd.</li> </ul>
<b>3</b>	<b>9-12 marc</b> Esboniad da sy'n dangos: <ul style="list-style-type: none"> <li>• gwybodaeth a dealltwriaeth drylwyr o ddeddfwriaeth gyfredol</li> <li>• dealltwriaeth gadarn ar y cyfan o'r ffyrdd mae deddfwriaeth yn cefnogi hawliau'r grŵp a ddewiswyd.</li> </ul>
<b>2</b>	<b>5-8 marc</b> Esboniad sylfaenol sy'n dangos: <ul style="list-style-type: none"> <li>• gwybodaeth a dealltwriaeth glir yn gyffredinol o ddeddfwriaeth gyfredol</li> <li>• peth dealltwriaeth o rai o'r ffyrdd mae deddfwriaeth yn cefnogi hawliau'r grŵp a ddewiswyd.</li> </ul>
<b>1</b>	<b>1-4 marc</b> Esboniad cyfyngedig sy'n dangos: <ul style="list-style-type: none"> <li>• rhywfaint o wybodaeth a dealltwriaeth o ddeddfwriaeth gyfredol</li> <li>• fawr ddim dealltwriaeth ynghylch o leiaf un ffordd mae deddfwriaeth yn cefnogi hawliau'r grŵp a ddewiswyd.</li> </ul>
	<b>0 marc</b> Ddim yn haeddu marc neu heb geisio rhoi ateb.
	Dylai atebion gyfeirio at sut mae deddfwriaeth gyfredol yn sail i hybu hawliau'r grŵp a ddewiswyd i wella iechyd a llesiant a allai gynnwys y canlynol: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Deddf Hawliau Dynol 1998: sicrhau bod hawliau dynol ar gael i bawb yn y DU</li> <li>• Mesur Hawliau Plant a Phobl Ifanc 2011: rhoi dyletswydd ar weinidogion Cymru i roi sylw priodol i Gonfensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn (UNCRC)</li> <li>• Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014: ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru roi sylw priodol i Egwyddorion y Cenhedloedd Unedig ar gyfer Pobl Hŷn (OHCHR)</li> <li>• Deddf Cydraddoldeb 2010: ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru roi sylw priodol i Gonfensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau Pobl ag Anableddau (CRPD)</li> <li>• Deddf Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol (Cymru) 2015: Byw Heb Ofn, Gofyn a Gweithredu</li> <li>• Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015: cyrff cyhoeddus yn nodi amcanion llesiant, gweithio cydweithredol ac atebolrwydd yn unol â'r saith nod llesiant.</li> </ul>

<b>(d) Argymhell sut byddai hawliau'r grŵp o unigolion o'ch dewis chi yn gallu cael eu hybu; nodi strategaethau a mentrau perthnasol sy'n cefnogi hyn. [16 marc]</b>		
<b>Band</b>	<b>AA1: Dangos gwybodaeth a dealltwriaeth o amrywiaeth o gysyniadau, gwerthoedd a materion allweddol sy'n berthnasol i iechyd a gofal cymdeithasol.</b>	
<b>Band</b>	<b>AA1</b>	<b>AA3</b>
<b>4</b>	Nid oes unrhyw farciau Band 4 ar gyfer yr amcan asesu hwn. Dyfernir 6 marc fel yn achos Band 3.	<b>9-10 marc</b> Ymateb gwych sy'n dangos dealltwriaeth hyderus o sut gallai hawliau'r grŵp a ddewiswyd gael eu hybu ac sy'n gwneud argymhellion dilys ac wedi'u cyfiawnhau.
<b>3</b>	<b>5-6 marc</b> Ymateb da iawn sy'n nodi strategaethau a mentrau sy'n uniongyrchol berthnasol i hybu hawliau'r grŵp a ddewiswyd.	<b>6-8 marc</b> Ymateb da sy'n dangos dealltwriaeth gadarn ar y cyfan o sut gallai hawliau'r grŵp a ddewiswyd gael eu hybu ac sy'n gwneud argymhellion dilys ac wedi'u cyfiawnhau ar y cyfan.
<b>2</b>	<b>3-4 marc</b> Ymateb da sy'n nodi strategaethau a mentrau sy'n berthnasol i hybu hawliau'r grŵp a ddewiswyd.	<b>3-5 marc</b> Ymateb sylfaenol sy'n dangos peth dealltwriaeth o sut gallai hawliau'r grŵp a ddewiswyd gael eu hybu ac sy'n gwneud rhai argymhellion dilys ac wedi'u cyfiawnhau.
<b>1</b>	<b>1-2 marc</b> Ymateb sylfaenol sy'n nodi ambell strategaeth a menter sy'n berthnasol i ryw raddau i hybu hawliau'r grŵp a ddewiswyd.	<b>1-2 marc</b> Ymateb cyfyngedig sy'n dangos fawr ddim dealltwriaeth o sut gallai hawliau'r grŵp a ddewiswyd gael eu hybu ac sy'n gwneud argymhellion cyfyngedig
	<b>0 marc</b> Ateb ddim yn haeddu marc neu heb geisio rhoi ateb.	<b>0 marc</b> Ateb ddim yn haeddu marc neu heb geisio rhoi ateb.

Rhaid i'r atebion fod yng nghyd-destun y grŵp o unigolion a ddewiswyd. Rhaid i argymhellion ynghylch sut y gellir hybu eu hawliau fod yn berthnasol ac yn ddilys. Gall atebion gyfeirio at y canlynol:

- grymuso unigolion i wneud penderfyniadau sy'n effeithio ar eu bywydau
- annog hunanbenderfyniad
- cydsyniad gwybodus: proses ar gyfer cael caniatâd gan unigolyn cyn cael triniaeth neu ofal a chymorth
- model dwyochrog, dull sy'n seiliedig ar hawliau
- gweithio mewn partneriaeth a llywodraethu
- polisïau a chynlluniau gofal a chymorth personol
- cydymffurfio â chodau ymddygiad/ymarfer
- annog cyfranogiad gweithredol
- cydweithio drwy gydgyhyrchu a datblygiad cymunedol
- datblygu ymwybyddiaeth feirniadol
- mynediad i addysg
- darparu llais drwy eiriolaeth.

Rhaid i atebion nodi strategaethau a mentrau perthnasol sy'n targedu'r grŵp a ddewiswyd fel:

- ymgyrchoedd, mentrau a strategaethau cyfredol sy'n hybu hawliau'r grŵp o unigolion a ddewiswyd: e.e. Law yn Llaw at Iechyd Meddwl – unigolion sy'n byw gydag afiechyd meddwl
- ymgyrchoedd a gaiff eu rhedeg gan sefydliadau yn y trydydd sector: e.e. Cynllun Gweithredu Cymru ar gyfer Dementia – unigolion sy'n byw gyda dementia.

Mapio Uned 3 Asesiad Di-arholiad i gynnwys y fanyleb a'r amcanion asesu

Meini Prawf Asesu	Cynnwys y fanyleb			Dyraniad marciau			
	Adran			Cyfanswm Marciau	Marciau AA1	Marciau AA2	Marciau AA3
3.1	3.2	3.3					
<b>Tasg</b>							
(a)	(a)	(a)		12	12	0	0
(b)		(b)		22	6	0	16
(c)			(c)	14	0	0	14
(ch)	(ch)			16	0	16	0
(d)		(d)		16	6	0	10
<b>Cyfanswm</b>				80	24	16	40





Lefel 3 Tystysgrif a Diploma mewn Iechyd a Gofal  
Cymdeithasol: Egwyddorion a Chyd-destunau

Asesiad di-arholiad – Tasg Uned 3

Enw'r Ymgeisydd:

Rhif yr Ymgeisydd:

Enw'r Ganolfan:

Rhif y Ganolfan:

Asesiad di-arholiad Uned 3: Tasg

Tasgau	Marc Uchaf	Marc y Ganolfan	Marc y Cymedrolwr	SYLWADAU'R GANOLFAN
<b>Tasg</b>				
(a)	12			
(b)	22			
(c)	14			
(ch)	16			
(d)	16			
<b>Cyfanswm</b>	<b>80</b>			

CYFANSWM

80

### Asesiad di-arholiad: Sylwadau

I'w gwblhau gan yr unigolyn sy'n goruchwyllo'r asesiad di-arholiad.

Nodwch ble gafodd cymorth y tu hwnt i arweiniad goruchwyllo arferol ei roi a sut mae hyn wedi effeithio ar y marciau a gafodd eu dyfarnu.

Rhestrwch y ffynonellau gwybodaeth a gafodd eu defnyddio wrth ddatblygu'r asesiad di-arholiad.

### HYSBYSIAD I YMGEISWYR

Rhaid i'r gwaith rydych yn ei gyflwyno i'w asesu fod wedi ei wneud gennych chi.

Os byddwch wedi copïo gwaith rhywun arall, wedi caniatáu i ymgeisydd arall gopïo eich gwaith chi, neu wedi twyllo mewn unrhyw ffordd arall, mae'n bosibl y cewch eich diarddel o'r cymhwyster dan sylw o leiaf.

#### DATGANIAD GAN YR ATHRO/ATHRAWES

Rwy'n cadarnhau bod gwaith yr ymgeisydd wedi ei gyflawni o dan yr amodau a nodwyd yn y fanyleb.

Rwyf wedi dilysu gwaith yr ymgeisydd ac rwyf yn fodlon, hyd eithaf fy ngwybodaeth, bod y gwaith wedi ei gyflawni gan yr ymgeisydd yn unig.

**Llofnod yr athro/athrawes:**

**Dyddiad:**

#### DATGANIAD GAN YR YMGEISYDD

Rwyf wedi darllen a deall yr **Hysbysiad i Ymgeiswyr** (uchod).

Rwyf wedi cynhyrchu'r gwaith atodedig heb gymorth, heblaw am y cymorth hwnnw mae fy athro/athrawes wedi esbonio ei fod yn dderbyniol o fewn y fanyleb.

**Llofnod yr ymgeisydd:**

**Dyddiad:**